

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	17.02.2026.a, Tartu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Robin Tamm
Ametiasutuse nimi:	Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri III osakond
Kriminaalasja number:	21278001484
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 381 ¹ lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	Xxx Xxx (xxxxxxxxxxxxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	juuli kuni september 2021.a.

Käesolevas kriminaalasja kahtlustatakse Xxx Xxx KarS § 381¹ lg-s 1 sätestatud kuriteo toimepanemises, mis seisnes alljärgnevas.

KarS § 13 lg 1 kohaselt vastutab isik tegevusetuse eest, kui ta oli õiguslikult kohustatud tegutsema. Xxx Xxx osutas Xxx (reg nr xxx) 01.01.201x kuni 11.05.2021 raamatupidamisteenust. Seetõttu kohustus Xxx Xxx raamatupidamisteenuse käigus saadud ja loodud dokumendid Xxx-le viimase küsimise peale välja andma võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) § 626 lg 1 alusel juhul, kui raamatupidamisteenuse osutamine leidis aset töö- või käsunduslepingu alusel või alternatiivselt VÕS § 636 lg 1 alusel, juhul kui raamatupidamisteenuse osutamine leidis aset töövõtulepingu alusel. Eelnevast nähtub, et lepinguliigist sõltumata oli Xxx Xxx seadusest tulenev tegutsemiskohustus raamatupidamisteenuse osutamise käigus saadud ja loodud dokumentide säilitamiseks ja üleandmiseks Xxx-le. Seega oli Xxx Xxx garant ärahoidmaks olukorda, kus Xxx jaoks on tema enda varalisest seisundist ülevaate saamine oluliselt raskendatud.

11.05.2021 toimunud vara kordusenampakkumisel täiteasjas nr XXX omandas äriühing Xxx (reg nr xxx), keda esindas Xxx Xxx (ik xxxxxxxxxxxx), Xxx Xxx kuulunud äriühingu Xxx. Alates 11.05.2021 sai Xxx uueks osanikuks Xxx Xxx kuuluv äriühing Xxx ja alates 21.07.2021 sai Xxx uueks juhatuse liikmeks Xxx Xxx (ik xxxxxxxxxxxx).

2021. aasta juulis-augustis võttis Xxx Xxx Xxx raamatupidamisdokumentide saamiseks telefoni teel ühendust Xxx Xxx. Viimane teatas, et tema Xxx raamatupidamisdokumente ei väljasta ja soovitas alustada äriühingu äritegevusega nõ puhtalt lehelt. 10.08.2021 edastas Xxx Xxx Xxx telefoni teel sõnumi, milles palus veel kord esitada kõik olemasolevad Xxx raamatupidamise dokumendid. Viidatud sõnumile Xxx Xxx ei vastanud. Eelnevaga rikkus Xxx Xxx VÕS § 626 lg 1 või alternatiivselt VÕS § 636 lg 1 tulenevat kohustust raamatupidamisteenuse osutamise käigus saadud ja loodud dokumentide väljaandmiseks Xxx Xxx-le ja varjas sellega Xxx eest raamatupidamisdokumente.

Xxx juhatuse liikmel, Xxx Xxx, ja osanikul, Xxx esindajal Xxx Xxx puudus raamatupidamisdokumentide esitamata jätmise järgselt võimalus saada aktuaalset, olulist, objektiivset ja võrreldavat informatsiooni raamatupidamiskohustuslase Xxx finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest ning raamatupidamiskohustuslase varalisest seisundist. Xxx uue omaniku muud mõistlikud pingutused varalise ülevaate saamiseks Xxx varalisest seisundist jäid tulemusetuks. Xxx Xxx Xxx omaniku esindajana edastas 30.07.2021 Xxx endisele juhatuse liikmele (31.08.2015 kuni 21.07.2021) Xxx e-kirja aadressile xxx@xxx.xx nõudega uuele äriühingu juhatusele üle anda Xxx raamatupidamisdokumendid või teatada raamatupidaja kontaktandmed, kelle poole pöörduda. Xxx Xxx ei esitanud raamatupidamisdokumente, vaid edastas 11.08.2021 Xxx Xxx telefoni teel sõnumi, milles teatas viimasele, et Xxx raamatupidaja on Xxx Xxx.

19.08.2021 saatis Xxx Xxx Xxx Xxx-le esialgu sõnumi, milles teatas, et ta on suhelnud raamatupidajaga ning viimane lubas aastaaruande seitsme päeva jooksul ära teha. Eeltoodud sõnumile järgnes Xxx Xxx sõnum Xxx Xxx, milles Xxx Xxx teatas, et kuna neil puudub leping Xxx Xxx raamatupidajaga, peab esitama aastaaruande nende raamatupidaja ning nad soovivad saada kõiki raamatupidamisdokumente. Seejärel edastas Xxx Xxx Xxx Xxx-le sõnumi, milles teatas, et dokumente talle keegi ei esita.

Xxx juhatuse liige Xxx Xxx ja osanik Xxx olid seega ammendanud muud võimalused raamatupidamiskohustuslase Xxx varalisest seisundist ülevaate saamiseks. Üksnes Xxx Xxx poolt dokumentide välja andmine oleks seega ülevaate saamist võimaldanud, mistõttu Xxx Xxx tegevusetuks jäämine on varalisest seisundist ülevaate saamise raskendatuks muutumise põhjus.

Xxx Xxx teadis nii seda, et raamatupidajana on tema valduses ettevõtte majanduslikust seisust arusaamist võimaldavad dokumendid, kui seda, et milline vajadus ja õigus on ühingul need äritegevuse jätkamiseks enda valdusse saada. Sellest hoolimata otsustas Xxx Xxx tegevusetus jääda. Eelnevast tulenevalt tegutses Xxx Xxx otsese tahtlusega.

Seega pani Xxx Xxx toime teadvalt raamatupidamisedokumentide varjamise, kui sellega on oluliselt raskendatud ülevaate saamine raamatupidamiskohustuslase varalisest seisundist, s.t KarS § 381¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo.

Menetluse oportunityediga lõpetamise eeldused

KrMS § 202 lg-te 1 ja 7 alusel võib prokuratuur lõpetada kriminaalmenetluse (1) teise astme kuriteo puhul, (2) mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse ja (3) milles kahtlustatava süü ei ole suur, (4) kahtlustatav on vähemalt asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, (5) kahtlustatav on võtnud endale kohustuse tasuda kriminaalmenetluse kulu, (6) kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning (7) kahtlustatav on menetluse lõpetamisega otstarbekuse kaalutlusel nõus.

(1) Prokuratuur esitas kahtlustuse raamatupidamise kohustuse rikkumises KarS § 381¹ lg 1 alusel, mille eest on maksimaalse karistusena ette nähtud üheaastane vangistus. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu selline süütegu, mille eest on KarS-is karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Seega on etteheidetav tegu teise astme kuritegu.

(2) KarS § 381¹ lg 1 ei näe ette vangistuse alammäära.

(3) Xxx Xxx omistatav süü toimepandud kuritegude eest ei ole suur. KarS § 381¹ lg 1 karistusraami ülempiir näitab, et tegemist on võrdlemisi kerge teise astme kuriteoga, kuivõrd karistuse ülempiir moodustab teise astme kuritegude maksimaalsest ülempiirist viiendiku. Etteheidetav tegu hõlmas vaid ühe ühingu raamatupidamise varjamist. Xxx Xxx ei pannud raamatupidamiskohustuse rikkumise kõrval toime teisi kuritegusid. Xxx Xxx pani rikkumise toime tegevusetusega, mida seadusandja on KarS § 13 lg 2 kohaselt pidanud kergemaks süüteo toimepanemise vormiks. Viimaks, puuduvad raskendavad asjaolud.

(4) Kuriteoga ei tekkinud kahju, mida saaks hüvitada.

(5) Kriminaalmenetluse kulusid ei ole tekkinud.

(6) Asjas puudub avalik menetlushuvi. Kriminaalmenetluse lõpetamiseks otstarbekuse kaalutlusel tuleb hinnata ka avaliku menetlushuvi kriteeriumit, kuivõrd KarS § 202 kohaldamise materiaalseks eelduseks on avaliku menetlushuvi puudumine. Avalik menetlushuvi on määratlemata õigusmõiste, mida peamiselt sisustatakse eri- ja üldpreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt. See on seotud karistusõiguse *ultima ratio* põhimõttega, mis näeb ette, et karistust tuleb kohaldada siis, kui muud

vahendid osutuvad ebapiisavaks ja karistamise järele eksisteerib tungiv vajadus. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt tuleb rõhutada, et eeluurimises pole tuvastatud asjaolusid, mis annaksid aluse arvata, et kriminaalmenetluse lõpetamine ja kohtulikust karistamisest loobumine võiks viia olukorrani, kus Xxx Xxx paneb toime uue kuriteo. Xxx Xxx on xx aastane varem karistamata isik, kes pole kahtlustatav ka pooleliolevates kriminaalasjades. Xxx Xxx ei tööta enam raamatupidajana.

Tavaliselt võiks avalik menetlushuvi tuleneda asjaolust, et isik kuulub linnavolikogusse, kuid Xxx Xxx asus Xxx linnavolikogus tegutsema alles xx.xx.xx, st neli ja pool aastat pärast etteheidetava teo toimepanemist. Seega ei pannud Xxx Xxx tegu toime volikogu liikmena. Samuti ei pannud ta tegu toime valdkonnas, mis kattub tegevusega linnavolikogus. Eelnevast tulenevalt ei ole kuriteo toimepanemine mingil viisil seotud tööga linnavolikogus. Liati ei võimalda teo toimepanemise ja avaliku ülesande täitmisele asumise vahele jääv sedavõrd pikk ajavahemik väita justkui oleks Xxx Xxx rikkunud kõrgendatud usaldust, mis volikogu liikme tööga kaasneb, sest esiteks tekkis usaldusseisund oluliselt hiljem ja teiseks taastub üldjuhul usaldus ka kuriteo toime pannud isiku suhtes, arvestades seejuures teo raskust ja möödunud aja pikkust. Xxx Xxx toimepandud kuritegu rikkus õiguskorda marginaalselt ning nelja ja poole aasta jooksul ei ole Xxx Xxx pannud toime ka mistahes uut õigusrikkumist. Sellisel juhul ei mõjuta tegu enam usaldusseisundit ning avalikku huvi peab eitama.

Analüüsides avalikku menetlushuvi esinemist üldpreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt, tuleb asuda seisukohale, et ka menetluse lõpetamine koos märkimisväärse kohustusega kinnitab karistusseaduse kehtivust piisavalt. Üldpreventiivsed kaalutlused on võimalik praegusel juhul täita ilma kriminaalkaristust kohaldamata, sest kohustusega vabatahtlikult maksta 1200 eurot riigi tuludesse on saavutatud menetluse selgitusfunktsioon ning kinnitatud igatüüpi, sh ametiisikute võrdsust seaduse ees. Pandud kohustus viitab üheselt, et õigusrikkumisele reageeritakse.

(7) Xxx Xxx-le on selgitatud käesoleva oportuuniteedi tähendust ja tingimusi ning ta kinnitab allkirjaga, et ta on nõus menetluse lõpetamisega otstarbekuse kaalutlusel.

Juhindudes KrMS § 202 lg 1, 2 ja 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 21278001484 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik: **X Xxx kohustub KrMS § 202 lg 2 p 2 alusel riigi tuludesse 1200 eurot.** Makse tuleb teha määruse lisas – maksedokumentis märgitud arveldusarvele.
3. **Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: 17.03.2026.** Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: menetluse tagamise vahendeid ei rakendatud.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: juhindudes KrMS § 126 lg 3 p-st 1 jätta teabesalvestised toimiku juurde.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatav Xxx Xxx ja kuriteoteate esitanud isikule Xxx Xxx.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 4 saata kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia: kohustus puudub.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Robin Tamm
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus: Xxx Xxx